

⁵Rongotaharangi.—He atua.

⁶He uri i paroa.—Ki etahi ki te waiata "e huri i Paroa." He uri i pa ki nga iwi maha.

⁷Mahutonga.—E kiia nei ko te Southern Cross, he ropu whetu.

⁸E rau na.—Kei te pohehetia he kupu pakeha, ka penetitia "E rauna i te ao."

83.—HE WAIATA NA TE TUREHU (PATU-PAIAREHE).

Na NAGTI-AWA.

E ki ana a Te Taite Te Tomo i rongoi ia ki tenei waiata na Te Kupenga o Ngati-awa, i Whakatane.

Ko tetahi tenei o nga waiata i tawhio nga motu e rua. E kiia ana, na te wairua, ara na te turehu; a, ko te kaupapa o nga kupu e waiatatia ana i whakaritea ki ta te kai-tito i mahara ai hei reo mo te turehu. No, hei whakamarama:—Ki te reo Maori ake he penei te timatanga:—

"E pa koia ki te hau-raro e
Pupuhi mai nei ki taku kiri mo. etc."

Ka meatia ki te reo turehu:—

"E pawa koia kiwi te hauwu raro ewe
Pupuhiwi mai neiwi ki takuwu kiri mowo, etc."

Ko te kaupapa i taia ki raro nei ko te reo Maori, kaore nga whakarereketanga.

I maharatia ai no te takiwa o Ngati-awa ki Whakatane tenei waiata kei nga ingoa e whakahuatia ana i roto i te waiata. Ko Te Ngahue he rangatira no Whakatane. Ko Hingarae he toka kei Whakatane. Otira kei a Matatua nga tino whakamarama. E ki ana a Paitini Wi Tapeka (B. 3/87) na Tamaikakea tenei waiata mo tana tamaiti.

(Ref. B. 3/87, M. 211. S.L. 268. M.M. 169.)

E pa koia ki te hauraro¹ e
Ata pupuhi mai ki taku kiri mo—
Kai, pakihore rawa i aku ringa, e.
Ki te rau kaku² kai Arikirau³, e
Kore⁴ ra e taea atu, ho—
Ki rawa mai nei te miroi⁵, e.
Raunga iti ana te tinana, ko,
Nahau tonu ko' i haramai, e.
He whare i runga o te papatere ra.
E ai au i te rimu pae, ko
Nga toka tapu au ki Hingarae⁶ te
Ata kitea te whakarewanga mai
O Te Ngahue⁷ i nga motu ra, e.
Ma Hinerau⁸ au e pupuhi ki
Wawe te tae ki nga hoa ra, e;
Koi noho roa hoki i te ao, koi
Manako mai e te ngakau ko
Nga mahinga o taku ohinga, e
Ka hoki au ki te Heiawe⁹, ko
Rangititoko¹⁰ he whakarikanga ma—
Te i ahau e tarawautia nei, e.